

תלמוד בבלי המבואר

מתיבתא

ביאורי הגמרא
עם
שינון התלמוד

מהדורת זכרון משה

כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

ובהמשך מפרשת המשנה מה הם הכינויים.

וכן חלה הנזירות על ידי 'ידות', וכגון **הַאֲזֹמֶר אַהֲא**, ולא סיים לומר 'אהא נזיר', **הַרְי זֶה נְזִיר**, שנחשב הדבר כאילו השלים את לשון קבלת הנזירות¹. **אִלּוּ** האומר **אַהֲא נְזִיר**, הרי זה נזיר² שלשון זו אף היא מידות נזירות, וכאילו השלים דבריו ואמר 'אהא נא על ידי מצוה התלויה בשער', כלומר בנזירות³.

המשנה מבארת מה הם הכינויים:

האומר **הַרְינִי נְזִיר**, או **הַרְינִי נְזִיר**, או **הַרְינִי נְזִיר**, כינויים הם לנזיר, ואם קיבל על עצמו נזירות באחד מלשונות אלו **הַרְי זֶה נְזִיר**⁴.

המשנה מפרשת עוד לשונות של קבלת נזירות:

היה נזיר עובר לפניו ואמר, **הַרְינִי נְזִיר**⁵. או האומר **הַרְינִי מְסַפֵּסֵל** - הריני מקבל על עצמי לגדל ולהפך בשערי כנזיר⁶, ואוחז בשערו כשאומר כן⁷. או האומר **הַרְינִי מְכַפֵּפֵל** - מגדל שערי [לשם נזירות], ואוחז בשערו כשאומר כן⁸. או האומר **הַרְי**

אדם שאמר 'הריני נזיר', חלים עליו דיני נזירות⁹. ועיקרם, שנאסר בשלושה דברים: א. בכל היוצא מן הגפן. ב. בתגלחת. ג. בטומאה למתים. כמו כן חייב הוא להביא קרבנות ביום שנשלמו ימי נזירותו, או אם נטמא באותם ימים¹⁰.

ניתן לקבל נזירות בשלושה אופנים: א. עיקר לשון נזירות, דהיינו שאומר 'הריני נזיר'¹¹. ב. כינויים, דהיינו שמקבל נזירות בלשון שאינו עיקרי, ולהלן תפרט המשנה לשונות שהם כינויים לנזיר¹². ג. ידות, דהיינו שאינו אומר את לשון קבלת הנזירות בשלימותו, אלא מתחיל מקצת דיבורו ואינו גומר, ובאותו מקצת דיבור חלה הנזירות כאילו השלים את דבריו¹³.

משנה

המשנה מלמדת שניזירות חלה לא רק כשקיבלה בעיקר לשון נזירות, אלא גם בכינויים וידות.

כָּלִי פִּינּוּי - כל הלשונות שהם כינוי לשם העיקרי של נזירות, הרי הם **כְּנִיּוֹת** - כעיקר לשון נזירות, והמקבל נזירות בכינוי, הרי זה כאומר 'הריני נזיר', שהוא עיקר לשון קבלת נזירות.

א. הנזירות חלה על ידי דיבור ולא על ידי מחשבה, שנאמר בפרשת נזיר (נמדנז ו ג) 'איש וגו' פי פְּלִיא', כלומר שפרש בפיו. תוספות (ג: ד"ה דקאמר), מפרש (ד"ה אַמְרִי, גַּסּ הַמְרוֹס). ועוד, שכל שלא אמר בפיו הרי זה בגדר דברים שבלב שאינם דברים. רמב"ן, רשב"א וריטב"א (קדושין ה:), ותוספות רי"ד (ג: ד"ה דקאמר).

הרמב"ם כתב (מזות פ"א ה"א), שהנזירות היא נדר מכלל נדרי איסור, שנאמר (נמדנז ו ג) 'כי יפליא לנדר נדר נזיר להזיר לה', וכן כתב המאירי. יש ראשונים שפירשו שניזירות הינה בגדר איסור חפצא וכדין דבר הנאסר בנדר. ריטב"א (נדרים יג: ד"ה והא ועוד מןקומות). וכן נקטו כמה אחרונים בדעת הרשב"א (שו"ת מ"א סי' מ"ה, ולא מהש"ס יו"ד סי' עג, מ"ז מ"א סי' נ"ג ומ"ז סי' עז ועוד). ויש שפירשו שהיא בגדר איסור גברא וכדין דבר הנאסר בשבועה. שיטה מקובצת (ס"ט פ"ג נ"ג), וכן משמע מהמאירי. ובמהרי"ט (מ"א סי' נג-נד, הוצא נגמט מיעון ריש מלוה סס"ג) העלה שהנזירות היא בגדר איסור גברא כמו שבועה, וחלוק ממנה, שבשבועה אין גופו נתפס בשבועה, אבל בקבלת הנזירות גופו נתפס ומתקשר בקדושת נזיר, וממילא חלים עליו כל איסורי הנזירות.

ב. דיני הנזיר מפורשים בתורה (נמדנז ו 6-5).

ג. וכן האומר 'הריני נזיר לה' או 'הרי עלי לנהוג בנזירות' וכיוצא בזה. מאירי.

ד. במפכת נדרים (י): נחלקו מה מקור הכינויים, רבי יוחנן סובר שהם לשון האומות [ובשיטה זו, יש ראשונים שכתבו שכינויים נלמדים מדרשה, ויש שכתבו שאין צריך לימוד לכך, ראה ילקוט ביאורים], וריש לקיש סובר שהם לשונות שבדו [שחידושן] חכמים, כדי שאותם המקבלים נזירות ישתמשו בלשונות אלו, ותיקנו כן כדי שלא יבואו להזכיר שם שמים ובטלה, ראה נדרים (סז).

ה. ונקרא 'יד' מלשון ידות הכלים, שכשם שהאוחז בידית הכלי מטלטל את כולו, כך גם המקבל עליו נזירות בלשונות שהם בגדר יד, נחשב מקצת דיבורו כאילו סיים את כולו. תוספות (ד"ה האומר), רא"ש, ועוד ראשונים. וריבנו אברהם מן ההר (נדרים ג) הביא בשם רש"י, שלשון יד הוא לשון פתיחה, שמקצת דיבורו הוא פתיחה לנזירות. וכאן כתב שלשון ידות הוא מלשון חלקים, כלומר חלקי מאמרים שיוורו על ענין הנזירות, וכן הוא ברמב"ם (פי' המשניות נדרים). ולהלן יתבאר שיש ראשונים שפירשו שידות' הם לשונות שאינם לשון נזירות ממש, אלא שיש בהם קצת משמעות של קבלת נזירות.

ו. 'לשון' כל' בא לרבות גם שאר כינויים שאינם מפורשים במשנה. ברכת ראש. ובתפארת ציון פירש על פי הירושלמי (ה"א) שבא לרבות כינויים שאדם קבע אותם לעצמו, כלומר, שאם אמר כשאזכיר תיבה פלונית דעתי על נזירות, כשמזכירה הרי הוא נזיר אף שאין מלה זו מורה על לשון נזירות, וראה בהרחבה בילקוט ביאורים.

ז. תוספות (ה"ל ל). ולשון כינוי הוא כמו 'המכנה שם לחבריו' (צ"מ נח:). רא"ש.

ח. הגמרא (ה"ל ג:) מבארת שמדובר שיש הוכחה שכוונתו לנזירות, כגון שבאותה שעה היה נזיר עובר לפניו, שאם לא כן אין אומרים דין ידות. וכן מדובר שלאחר מכן אומר שכוונתו היתה לקבל נזירות, שאם לא כן אפשר שנחכוין להקריב את קרבנותיו של אותו הנזיר.

ט. רבינו אברהם מן ההר. וכן נראה מדברי הרא"ש והמאירי, שתיבה זו היא סיום הפיסקא הקודמת 'אהא נאה', שדינו הוא שנעשה 'נזיר' באמרו כן. אבל תוספות (ד"ה מז) כתבו שדין ידות מסתיים במלים 'או אהא נאה', שגם בלשון 'אהא נאה' הרי הוא נזיר וכמו 'האומר אהא', ותיבת 'נזיר' פותחת את לשונות הפירושים שהוכחו במשנה, ולפי שרצה התנא לפרש את כל לשונות הכינויים הקדים ופתח בעיקר השם הכתוב בתורה שבאמירתו חלה עליו נזירות, והוסיף שהוא הדין אם אמר בכינוי כגון 'נזיר' וכו'.

י. ומבואר בגמרא (ה"ל ע"ג) שכל זה דווקא אם בשעת אמירתו היה תופס בשערו, ובכך יש ראייה שכוונתו לנזירות, אבל אם אמר כן בשעה שהיה נזיר עובר לפניו, עדיין אין הוכחה שכוונתו לקבלת נזירות, כי שמא כוונתו להתנאות במצוות. וכיון שמדובר בשני אופנים שונים, לפיכך לא כלל התנא את דין האומר 'אהא' והאומר 'אהא נאה' בבת אחת. תוספות (ע"ג ד"ה אמר), הרא"ש (ד"ה האומר).

הרמב"ם (מזירות פ"א ה"ה-ו) והרע"ב והסופר ש"האומר כן צריך שיגמור בלבו להיות נזיר,

ומשמע שאם לא גמר בלבו אין חלה נזירותו. והאחרונים [מרומי שדה ג. ד"ה ה"י (מקלט)] תמהו מהיכן למדו דין זה, שהרי מפשט הסוגיא נראה שרק באומר 'אהא' צריך גמירות לב, שאם לא כן שמא כוונתו לפוטרו מן הקרבנות, מה שאין כן בשאר לשונות. יא. כתבו התוספות (ד"ה מז) שלדעת רבי יוחנן (נדרים י: כינויים אלו הם לשון 'נזיר' שלוש משבעים לשונות האומות, והמשנה שנקטה לשונות אלו דווקא ולא את שאר לשונות הגוים, באה ללמדנו שאם קבל עליו נזירות באלו הלשונות שקרובים ללשון תורה, חלים עליו דיני נזירות אפילו כשאין הלשון מובנת לו, אבל אם קיבל נזירות בשאר לשונות הגוים שאינם קרובים ללשון תורה, אינו נעשה נזיר אלא אם כן הלשון מובנת לו וכוונתו היתה לקבל על עצמו נזירות [כן הוא פירוש דברי התוספות על פי הגהת היעב"ץ, וראה בילקוט ביאורים].

המפרש (ד"ה לל) כתב שדמיננס של הכינויים ללשון נזיר הוא, שאם תמחוק את רגל הקוף של תיבת 'נזיר', או את דופן החיית של תיבת 'נזיר', או את גג הפ"א של תיבת פיוח ודופן החיית שבו, תקרא התיבה 'נזיר'. ובספר יד דוד תמה על דברי המפרש, וכי משום שעל ידי מחיקה ניתן לעשות מתיבתא אלו תיבת 'נזיר', יהיה נזיר, והרי קבלת נזירות הוא דבר התלוי באמירה ולא בכתיבה. ותיירן, שדעת המפרש שבכל שאר לשונות אין מלה שהוראתה דומה למה שמורה מלת 'נזיר' בלשון הקדש, ולכן אם אמר את המלה ההיא אין בקבלתו כלום, אבל 'נזיר' וכו' הם תיבת 'נזיר' ממש, והטעות נובעת רק מחמת טעות הסופר ששייב את כתיבת המלה, ומחמת זה נשתבש גם הלשון, ולכן בלשונות אלו חלה עליו נזירות.

הכסף משנה ביאר את דעת הרמב"ם (מזירות פ"א ה"א), שדווקא במקומות שמדברים בלשון משובש וקוראים כך לנזירות, מועילה קבלת נזירות בלשון זה, מה שאין כן בשאר מקומות. וראה בהרחבה בילקוט ביאורים.

יב. וב'לשון זה חלה עליו הנזירות מדין ידות. תוספות (ד"ה האומר). ויש ראשונים שפירשו שאין זה לשון 'יד', אלא הוא עיקר לשון נזירות, אלא שאינו מפורש כמו 'הריני נזיר'. רבינו עזריאל (סו"ד נטשה מקולא). ויש שפירשו ש'הריני כזה' היא קבלת נזירות בדרך התפסה (כלומר שמשמין על עצמו קדושת נזירות מהדבר שמתפס בו). מאירי, וכן נראה מהרמב"ם (מזירות פ"ג ה"ד) שהביא דין זה בין שאר דיני התפסת נזירות.

עוד בא התנא להשמיענו שדווקא אם אמר 'הריני כזה' חלה עליו נזירות, אבל אם אמר 'הריני' לבד, אפילו אם היה נזיר עובר לפניו, אינו נזיר. ואין זה דומה לאומר 'אהא' שאם היה נזיר עובר לפניו חלה עליו נזירות, לפי משמעות שכוונתו 'אהא כזה'. אבל האומר 'הריני' בלא לומר כזה, לא משמע שכוונתו על נזירות אפילו אם נזיר עובר לפניו [וטעם החילוק בין הלשונות ביאר המאירי (נדרים ט). שמילת 'אהא' משמע שכוונתו להיות כזה העובר לפניו, אבל לשון 'הריני' אינו לשון שמראה על כוונתו לעשות בעצמו דבר מסוים, אלא הרי זה כאדם המספר על עצמו שהוא כך וכך, ואין ראייה מסיפורו כל עוד לא אמר 'הריני כזה']. אמנם דעת הר"ן (נדרים ט. ד"ה כשהיה שגם אם אמר 'הריני' לבד והיה נזיר עובר לפניו, חלה עליו נזירות.

יג. רא"ש ומפרש (ג. ד"ה ה"י מקלט). ובמגילה (יט. ד"ה עד) כתב רש"י שהסתולל לשון חיפוש והיפוך. והרמב"ם (פי' המשניות) כתב שמסתולל היינו ש'מחליק השער ומשתעשע בו ביד', וכן כתב הרע"ב.

יד. שאם לא כן שמא כוונתו על התורה שכתוב בה (משלי ט ד) 'סִלְפִּלְקָה וְתָרוּקְמָךְ'. גמרא (ג). וכוונתו לקבל על עצמו לעסוק בתורה ולהפך בה. תוספות ורא"ש.

טו. שאם לא כן שמא כוונתו לקבל על עצמו לכלכל עניים. גמרא (סז). ולשונות הריני מסלסל או מכלכל, אינם תחילת דיבור, ולכן לא נשנו לשונות אלו בכלל שאר הידות. אלא האומרים השלים את לשון קבלת הנזירות, רק שלא פירש שכוונתו לנזירות, ואנו מפרשים את דבריו כראוי. תוספות (ד"ה ה"י). אבל דעת הרמב"ם (מזירות פ"א ה"ו) והמאירי שחלה עליו נזירות מדין 'ידות', וכיון שגמר בלבו להיות נזיר, חלה עליו נזירות באמירה זו, וכן משמע דעת הרא"ש (ה"ל נא: ד"ה ה"י קאמר). ומחלוקת הראשונים היא בעיקר בין 'ידות', שדעת תוספות (ד"ה האומר) שידות הם תחילת דיבור

כל כנויי נזירות

פרק ראשון נזיר

ב.

כל (6) כנויי נזירות בניורות. כל המקל עליו נזירות צאמו לון שצדו לון כמנים הרי הוא נזיר כמו (3) אם אמר הריני נזיר, ואלו הן כנויי נזירות (2) מוק מוח פזיש מי שאמר הריני מוק או שאמר הריני נזיר או פזיש הרי הוא נזיר, משום הלן עטמי, אית דלמרי (1) לון שצדו לון כמנים לון, ואזית דלמרי שצדו לון כנויי נזירות, אמונת (1) הן, (7) אי משום דכי ממקת לרגל דקוף דמויק ודופן דמי דנזיש וגנו דפ"ח דפזיש ודופן ח' שבו משוית ליה נזיר: האומר אהא. אע"פ שלל הוליא בשפתי נזיר: הרי זה נזיר. ידיות נזירות כנזירות, וכסס שאומו אלס צבית יד של כלי ומגזיה את הכלי עלמו קך זה כיון דלמרי אהא (3) או שאמר אהא נאה הרי זה נזיר. ועטמא דכולה מתימנין מפרש בגמרא: **גמ'** מ"ש תני גמ' דמנאי איריא מילי דנזיר בסדר נשים: תנא אקרא קאי וכו'. וצדין הוא דהוה ליה למתימיה לבזר סוטה, אלל אידי דתנא כחזות דעיקר סדר נשים (3) וסגל ציה פרק המזיק תנא ליה נדרים לבזר כחזות, והדר תנא נזיר (1) דמסמין ליה קרא לנזיר נדר נזיר וגו', והדר תנא סוטה דלמרי מר כל היראה סוטה בקלקולא זיר עלמו מן היראה (1) היינו דלמרינן צטוטה (1) צמי הרהה יין עושה כו': פתח בכינוין. דקתני כל כנויי נזירות כנזירות: ומפרש ידות. האומר אהא: תנא מההוא דפליגי בו. אורחא דתנא מההוא דסליק מתחיל לפרושי כנסא קדמתן כו'. אמר אע"פ דתני הכי ורשני הוי. ומסמין עטמא דהתם (8) גבי צמה צמה יולאה (1) אידי צמה הוא דלמי שסוקר לגמל לאלס (באפסר), אלל הוא אינו חיבי צוקרא ולהכי מפרש התימא ציטא: וגבי

כל

כנויי נזירות כנזירות (2) האומר אהא הרי זה נזיר או אהא נאה נזיר (2) מוק נזיר פזיש הרי זה נזיר (2) הריני מספסל הריני מכלכל הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר הרי עלי ציפורים ר"מ אומר נזיר וחכמים אמורים יאנו נזיר: **גמ'** מכדי תנא בסדר נשים קאי מאי טעמא תני נזיר תנא אקרא קאי (8) והיה אם לא תמצא הן בעיניו כי מוצא בה ערות דבר וה"ק מי גרם לה לעבירה יין וקאמר (6) כל הרואה סוטה בקלקולא זיר עצמו מן היין. פתח בכינוין ומפרש ידות אמר רבא ואיתימא כדי חסורי מיחסרא והכי קתני כל כנויי נזירות כנזירות ידות נזירות כנזירות ואלו הן ידות האומר אהא הרי זה נזיר (1) ולפרוש כנויי ברישא תנא מההוא דסליק ההוא מפרש ברישא כרתנן (7) במה מדליקין ובמה אין מדליקין ומפרש אין מדליקין ברישא (6) במה טומנין ובמה אין טומנין ומפרש אין טומנין ברישא (6) במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה ובמה לא תצא אשה ברישא (1) והתנן במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה ומפרש יוצא בגמל ברישא (1) יש נוחלין ומנחילין נוחלין ולא מנחילין מנחילין ולא נוחלין לא נוחלין ולא נוחלין ומנחילין ברישא אלא לעולם תני הכי ורני הכי אלא התם דאיסורא הנפשיה הוא מפרש איסורא דנפשיה ברישא גבי בהמה דאיסורא אידי בהמה הוא דאתי מפרש היתירא ברישא גבי

עין משפט
בר מצוה
א אמר פ"ח מהל' מיות הל'
ח סמנ עין קין:
ב מ"ש מ"ש ו':
ג מ"ש מ"ש הלסס ח':
ד מ"ש מ"ש פ"ח הל' ד':
ה מ"ש מ"ש פ"ח הל' ו':
ו מ"ש מ"ש הל' ו':

תורה אור השלם
(א) כי יקח איש אשה
והקלה ויהיה אם לא תמצא
הן דענין פי מוצא בה ערות
דבר (כתב לוח ספר בירית
גמון ברה ושקחה כפיתו:
(ברביס, ה' א)

פי' הרא"ש (6)

כל כנויי נזירות כנזירות. כל שאינו עיקר השם מיקרי כנוי (כמו) הכנסה ס' לחכביו: האומר אהא ה"ו נזיר. לאו לפרש כנוי קאי אתי אלא די לנזיר הוי כמו האוחז הכלי בבית די שלו הכלי עולה עמו ה"ו לאו נזיר אהא ה"ו אלא משמעות קתא לשון נדר ורבינו קרא למיורי נדר משום: האומר [אהא] נאה ה"ו נזיר. אף זה נמי די הוי גרמא פ"ח מהתאמה אהא בלא נאה האומר אהא נזיר עובר לפניו יש במשמעותו לשון נזירות יותר מאהא (במ') [אהא] אבל האומר אהא נאה לא מהני אם נזיר עובר לפניו דאמנא (2) במצות משמעות ובעי דוקא תפיס בשעתו כדמפרש בגמ' ומתני לא או דף זו קתני. ותימא אמאי לא לכתיהו בהרי הרי ותימא ה"ו אהא או אהא נאה ה"ו נזיר. ושבת משום דבתי גונו אידי רישא עובר לפניו. וסיפא תפיס בשעתו: נזיר נזיר פזיש ה"ו נזיר. היינו כנויי נזירות ונזירות פזיש טעמא דכתיב: [מנחין]: הריני נזיר (1) וכו'. כולה מתני מפרש טעמא בגמרא: **גמ'** מכדי תנא בסדר נשים קאי מ"ש (1) תני נזיר. ודאי הוי לסדרו בסדר קדשים משום הבאת קרבנות ואע"ג דבפ"ק דסוטה קא יתיב טעמא אמאי תנא נזיר בחר (1) סוטה ומפרש אידי דתנא תחובות ותנא המזיר תנא נזיר אידי דתנא נזיר תנא נזיר דרמיא לנזיר וקתני סוטה לכרזי כל הרואה סוטה בקלקולא וכו' אותו טעמא אינו מספיק אלא די סדר המסכתות אחרי שנתבאר לנו מטעם הדבא שראוי לסדר בדר נשים ולקטרו ממוקם שהיה ראוי יותר לשנות במ"ב בסדר קדשים ובמסכת נדרים לא מפרשא לנזירא עימא אמאי סדרו בסדר נשים משום דמילתא דנפשיה: ה"ו שאין לך מוקם שראוי יותר [מאן] משום דכתיב בגמריה בין איש לאשתו אב ובין לבתו: והיה אם לא תמצא הן בעיניו כי מוצא בה ערות דבר. ורוב המגריש ע"י ערות דבר מגריש ע"י קלקול של ערות דבר חיבי אדם להזיר עצמו: פתח בכנויי ומפ' ידות. נזירות נמי פריך ותו ידות איש שכת התנא להזכיר ידות ברישא: (א) [אל] התם איסורא דנפשיה וכו'. משום דאיסורא דנפשיה חמיר עליה מן (מזור) (איסורא) ברישא. ונזירות ליתא להך טעמא דמפ' שיעקרא פריך מש נוחלין ומש מותרות לבעליהן ומש טענות שמן ולבנות ומש טענות הגשה ומש כבוד לתולה ומשני ה"ו משום דאורשין מ"ו ה"ו דפתח ברישא הדר ותו פריך במבזה בהמה:

כל כנויי נזירות בניורות. כל דבר שאינו עיקר שמו כן נקרא כנוי (2) לחול עליו נזירות לכל דבר כאלו אמר בשם העיקר דהיינו אהא נזיר, ומתני למיחיו נזיר כי אמר הכנויין אהא נזיר או פזיש או פזיש כמו בשם העיקר והם נקראין כנויין: **האומר** אהא הרי זה נזיר. וצממא (1) מפרש דלמרי הוכחה כמו (2) שזיר עובר לפניו, וזה נקרא ידות נזירות שלל גמר דצורו ומתני לחול עליו כל דיני נזירות כאלו גמר דצורו, כאלס האוחז צבית יד של כלי ומגזיה בכך כאלו אוחז בכלי: **אין** אהא נאה. גס זה נקרא ידות נזירות. וצממא (1) מפרש אמאי לא עריבניה למיתמיהו לצבא אחת וליתנה הכי האומר אהא או אהא נאה הרי זה נזיר.

נזיר נזיר נזיר פזיש הרי זה נזיר. לפי שרצה לפרש כל הכנויין פתח ואומר נזיר וכו', כלומר נזיר הוא עיקר השם הכתוב בצורה שעל ידי לשון זה חל עליו שם נזירות, וזה"ש אלס אמר צלשון הכנויין כמו נזיר נזיר פזיש, וירשא דמתימנין אהא לפרושי (1) דקתני כל כנויי נזירות כנזירות. וצממא (1) נתקלו אמוראים צ"פ (דנדרים (7) י, ר' יוחנן אומר לשון אמונת אם פירוש שלל לשונות אלו משעשים לשונות הס"ו, ואלס תאמר ולרבי יוחנן מאי איריא הך ג' לשונות, צלל ע' לשונות נמי אלס קבל עליו נזירות תאחד מהן הלשונות חיל עליה הנזירות, וי"ל דלמ"ז וגם בשאר לשונות אלס מיתירס דנזיס ומתכוין לקבל עליו נזירות הוי נזיר, אלל מהני לישני דמתימנין כ"י אמר נזיר תאחד מן שלל לשונות הללו חיל עליה נזירות (נהי) נמי כי אין מתכוין (1) משום דדמי טפי ללשון תורה מלשונות חסדים. וי"ל פליג תנא ומפרש לה' קרבן ואמר לה' גידל ומפיק שם שמיני לצטלה, ולכך תקנו כנויין שלל הורגל הלשון לומר לה' קוסם. וא"ת ולר"ל אך יצא קרבן על ידי לשון שצדו כמנים הא קמייתא חולין צעורה, יש לומר כיון דמתכוין לנזיר צזיר וידע שלשון זה צדו כמנים לנזיר צזיר קבלה גמורה היא כאלו אמר צלשון הכתוב צמורה. (1) והכ"ר יואל פירש דר"ל (1) לכו לענין קרבן קאמר אלל לענין מלקות דלקי אלס עבר על נזירותו שקבל צלשון שצדו כמנים (2) **האומר** הריני כוה. צממא (1) מוקי לה דנזיר עובר לפניו, ולגופיה לא ליצטרך דהא מרישא שמעתי פזישו כי לא אמר אלל אהא נזיר עובר לפניו דהוי נזיר, אלל דיוקא ליצטרך טעמא דלמרי כוה הא האומר הריני אפילו נזיר עובר לפניו (1) לא נהני, דטפי טעמא אהא (1) כוה מן הריני כי לא כסיס כוה: **הריני** אפילו הריני בלמ"ב. הוי לאו ידות נזירות ניטור דלס כן לימתינה לעיל צבדי ידות, אלל כיון (1) דגמר דצורו אלל שלל פירש להדיא לנזירות, ואנן הוא דמפרשין דיצוריה משמע (1) דנזירות צל לומר כי אמר הוי לשונות ותפיס צשעריה כדמפרש צממא (1) **מאי** טעמא תני נזיר. פירוש בסדר נשים, (7) בסדר קדשים הוה ליה למתימיה שהוה הלכות קרבנות: ומשני תנא אקרא קאי והיה אם וגו' מי גרם לה לעבירה יין עצמו מן היין. סיוס הדיבר תמלה מן גרם לעבירה יין, הלכך (1) תני אותה מסכתא פזיש נשים: **ואומר** ב' הרואה סוטה בקלקולא זיר עצמו מן היין כוה, ולכך שנה נזיר צשעריה (1) שגם הוא הועיל נצדק דלמריא צטוטה (1) (1: 4) ששבעל נצדק כמו הענגלת. וצממא (1) אהא הריני בלמ"ב. צשעריה משום דעיקר פרשת נדרים צשעריה אשה (1) כתיב. ולא הוה מנ"ל טעמא דקאמרי צשעריה סוטה (7) 3) כדפריך (1) מכדי תנא מנזיר קסליק מאי שנה דקתני סוטה ומשני התם אידי דתנא כחזות נזיר עובר לפניו (7) ע) תנא נמי נדרים ואידי דתנא נדרים נמי נזיר דמני ליה א"כ ה"ו לישני הכא דלכך שאלו בסדר נשים, וי"ל משום דלא מיסמנר ליה דלאג נדרים לישנן לסדר קדשים שכולו קרבנות ורואי נזיר לשונות התם טפי, ואלרצה אגביה ה"ו לימתינה נדרים תתם, לכך י"ל טעמא דתנא אקרא קאי. וקשה דלמנו ל"ה להאריך (1) לשונות ולומר כל הרואה סוטה כו' ומה ענין או לזה, לכן י"ל דמאי דקאמר תנא אקרא קאי אינו ר"ל אלא אקרא הריני בלמ"ב. צשעריה המגריש כמסכת גיטין (7) 1) דלמ"ז ויהי אלס וגו', ועתה יתח שפיר מאי דכתב (1) נזיר אקרא קאי נשים דמי גרם לעבירה יין וכו', אלל מ"מ קשה אמאי תנא נזירות (1) אלל סוטה היה לו לכותבו אחר גיטין, ומשום הכי קאמר דכל הרואה סוטה בקלקולא זיר וכו' וגם (1) זה עבירה. וטעמא דהכא לחוד לא סגי דל"כ לימתינה סוטה צשעריה וסדר נזיר כסדר הפרשה, לכן כר"ך טעמא דהתם דלאג המזיר תנא נדרים ואגב נדרים תנא נזיר, והדר חזר לטוטה שהוה עיקר מסדר נשים: **אלא** יע"פ תני הכי והבי. וצכולו איכה טעמא: **האומר** דנפשיה. פי' התלויה צלס עלמו שהוה הולקה והטמנה וצמה אשה יולאה מפרש איסורו צרישא, וגבי צמה הולאה דצהנה מפרש היתר צרישא: פי' **אלא** [הבא] צרישא כנויי ברישא. כלומר מתימנין מנאי דפתח, נזיר (1) הכנויין ח"ו הידות איסורא דנפשיה הוא: **ידות** הוא"ו ואתיין מדרשא הביבא י"ה. דדרשין צפרק קמא דנדרים (7) 1) נזיר נזיר לה' לעשות ידות נזירות כנזירות: **בעיקר** קרבן. דהיינו הכנויין שאין צריכין לדרשה, דקצבת נזירות גמור הוא אלל שאמר צלשון כנוי: למנא

ולא מנחילין ומפרש אלו נוחלין ומנחילין ברישא אלא לעולם תני הכי ורני הכי אלא התם דאיסורא הנפשיה הוא מפרש איסורא דנפשיה ברישא גבי בהמה דאיסורא אידי בהמה הוא דאתי מפרש היתירא ברישא גבי קוסם. וא"ת ולר"ל אך יצא קרבן על ידי לשון שצדו כמנים הא קמייתא חולין צעורה, יש לומר כיון דמתכוין לנזיר צזיר וידע שלשון זה צדו כמנים לנזיר צזיר קבלה גמורה היא כאלו אמר צלשון הכתוב צמורה. (1) והכ"ר יואל פירש דר"ל (1) לכו לענין קרבן קאמר אלל לענין מלקות דלקי אלס עבר על נזירותו שקבל צלשון שצדו כמנים (2) **האומר** הריני כוה. צממא (1) מוקי לה דנזיר עובר לפניו, ולגופיה לא ליצטרך דהא מרישא שמעתי פזישו כי לא אמר אלל אהא נזיר עובר לפניו דהוי נזיר, אלל דיוקא ליצטרך טעמא דלמרי כוה הא האומר הריני אפילו נזיר עובר לפניו (1) לא נהני, דטפי טעמא אהא (1) כוה מן הריני כי לא כסיס כוה: **הריני** אפילו הריני בלמ"ב. הוי לאו ידות נזירות ניטור דלס כן לימתינה לעיל צבדי ידות, אלל כיון (1) דגמר דצורו אלל שלל פירש להדיא לנזירות, ואנן הוא דמפרשין דיצוריה משמע (1) דנזירות צל לומר כי אמר הוי לשונות ותפיס צשעריה כדמפרש צממא (1) **מאי** טעמא תני נזיר. פירוש בסדר נשים, (7) בסדר קדשים הוה ליה למתימיה שהוה הלכות קרבנות: ומשני תנא אקרא קאי והיה אם וגו' מי גרם לה לעבירה יין עצמו מן היין. סיוס הדיבר תמלה מן גרם לעבירה יין, הלכך (1) תני אותה מסכתא פזיש נשים: **ואומר** ב' הרואה סוטה בקלקולא זיר עצמו מן היין כוה, ולכך שנה נזיר צשעריה (1) שגם הוא הועיל נצדק דלמריא צטוטה (1) (1: 4) ששבעל נצדק כמו הענגלת. וצממא (1) אהא הריני בלמ"ב. צשעריה משום דעיקר פרשת נדרים צשעריה אשה (1) כתיב. ולא הוה מנ"ל טעמא דקאמרי צשעריה סוטה (7) 3) כדפריך (1) מכדי תנא מנזיר קסליק מאי שנה דקתני סוטה ומשני התם אידי דתנא כחזות נזיר עובר לפניו (7) ע) תנא נמי נדרים ואידי דתנא נדרים נמי נזיר דמני ליה א"כ ה"ו לישני הכא דלכך שאלו בסדר נשים, וי"ל משום דלא מיסמנר ליה דלאג נדרים לישנן לסדר קדשים שכולו קרבנות ורואי נזיר לשונות התם טפי, ואלרצה אגביה ה"ו לימתינה נדרים תתם, לכך י"ל טעמא דתנא אקרא קאי. וקשה דלמנו ל"ה להאריך (1) לשונות ולומר כל הרואה סוטה כו' ומה ענין או לזה, לכן י"ל דמאי דקאמר תנא אקרא קאי אינו ר"ל אלא אקרא הריני בלמ"ב. צשעריה המגריש כמסכת גיטין (7) 1) דלמ"ז ויהי אלס וגו', ועתה יתח שפיר מאי דכתב (1) נזיר אקרא קאי נשים דמי גרם לעבירה יין וכו', אלל מ"מ קשה אמאי תנא נזירות (1) אלל סוטה היה לו לכותבו אחר גיטין, ומשום הכי קאמר דכל הרואה סוטה בקלקולא זיר וכו' וגם (1) זה עבירה. וטעמא דהכא לחוד לא סגי דל"כ לימתינה סוטה צשעריה וסדר נזיר כסדר הפרשה, לכן כר"ך טעמא דהתם דלאג המזיר תנא נדרים ואגב נדרים תנא נזיר, והדר חזר לטוטה שהוה עיקר מסדר נשים: **אלא** יע"פ תני הכי והבי. וצכולו איכה טעמא: **האומר** דנפשיה. פי' התלויה צלס עלמו שהוה הולקה והטמנה וצמה אשה יולאה מפרש איסורו צרישא, וגבי צמה הולאה דצהנה מפרש היתר צרישא: פי' **אלא** [הבא] צרישא כנויי ברישא. כלומר מתימנין מנאי דפתח, נזיר (1) הכנויין ח"ו הידות איסורא דנפשיה הוא: **ידות** הוא"ו ואתיין מדרשא הביבא י"ה. דדרשין צפרק קמא דנדרים (7) 1) נזיר נזיר לה' לעשות ידות נזירות כנזירות: **בעיקר** קרבן. דהיינו הכנויין שאין צריכין לדרשה, דקצבת נזירות גמור הוא אלל שאמר צלשון כנוי: למנא

כל כנויי נזירות בניורות. כל המקל עליו נזירות צאמו לון שצדו לון כמנים הרי הוא נזיר כמו (3) אם אמר הריני נזיר, ואלו הן כנויי נזירות (2) מוק מוח פזיש מי שאמר הריני מוק או שאמר הריני נזיר או פזיש הרי הוא נזיר, משום הלן עטמי, אית דלמרי (1) לון שצדו לון כמנים לון, ואזית דלמרי שצדו לון כנויי נזירות, אמונת (1) הן, (7) אי משום דכי ממקת לרגל דקוף דמויק ודופן דמי דנזיש וגנו דפ"ח דפזיש ודופן ח' שבו משוית ליה נזיר: האומר אהא. אע"פ שלל הוליא בשפתי נזיר: הרי זה נזיר. ידיות נזירות כנזירות, וכסס שאומו אלס צבית יד של כלי ומגזיה את הכלי עלמו קך זה כיון דלמרי אהא (3) או שאמר אהא נאה הרי זה נזיר. ועטמא דכולה מתימנין מפרש בגמרא: **גמ'** מ"ש תני גמ' דמנאי איריא מילי דנזיר בסדר נשים: תנא אקרא קאי וכו'. וצדין הוא דהוה ליה למתימיה לבזר סוטה, אלל אידי דתנא כחזות דעיקר סדר נשים (3) וסגל ציה פרק המזיק תנא ליה נדרים לבזר כחזות, והדר תנא נזיר (1) דמסמין ליה קרא לנזיר נדר נזיר וגו', והדר תנא סוטה דלמרי מר כל היראה סוטה בקלקולא זיר עלמו מן היראה (1) היינו דלמרינן צטוטה (1) צמי הרהה יין עושה כו': פתח בכינוין. דקתני כל כנויי נזירות כנזירות: ומפרש ידות. האומר אהא: תנא מההוא דפליגי בו. אורחא דתנא מההוא דסליק מתחיל לפרושי כנסא קדמתן כו'. אמר אע"פ דתני הכי ורשני הוי. ומסמין עטמא דהתם (8) גבי צמה צמה יולאה (1) אידי צמה הוא דלמי שסוקר לגמל לאלס (באפסר), אלל הוא אינו חיבי צוקרא ולהכי מפרש התימא ציטא: וגבי

נזירות רבינו יהודה
בן רבינו נתן
(6) רש"י ד"ה כל כנויי וכו'
לשון אמונת הן משום ל"ל
ומיהל אן ממק"ל (2) ד"ה
תנא אקרא וכו' סדר נשים
היא ותנא: (2) ד"ה אלל וכו'
נשים צמה יולאה איסורא
מיהל (1) ד"ה ר"ה מ"ש מאי
טעמא וכו' דבסדר קדשים
וכו': (1) בא"ר הלך
קבנה (2) אותה מסכתא:
(1) בא"ר דפריך התם מני
וכו': (1) בא"ר לאלל
בלשונות: (2) ד"ה אלל
לעולם ד"ה אלל הכא לפרוש
ד"ה:

הנהגות הב"ח

כל כנויי נזירות בניורות. כל דבר שאינו עיקר שמו כן נקרא כנוי (2) לחול עליו נזירות לכל דבר כאלו אמר בשם העיקר דהיינו אהא נזיר, ומתני למיחיו נזיר כי אמר הכנויין אהא נזיר או פזיש או פזיש כמו בשם העיקר והם נקראין כנויין: **האומר** אהא הרי זה נזיר. וצממא (1) מפרש דלמרי הוכחה כמו (2) שזיר עובר לפניו, וזה נקרא ידות נזירות שלל גמר דצורו ומתני לחול עליו כל דיני נזירות כאלו גמר דצורו, כאלס האוחז צבית יד של כלי ומגזיה בכך כאלו אוחז בכלי: **אין** אהא נאה. גס זה נקרא ידות נזירות. וצממא (1) מפרש אמאי לא עריבניה למיתמיהו לצבא אחת וליתנה הכי האומר אהא או אהא נאה הרי זה נזיר.

גליון הש"ס

בספר שם הגדולים להגאון
משה מייס יוסף דוד אונליי
צמות ש' כפס שבס הכי די
מנלכ"ה דפי' נזיר אינו
מנלכ"ה: תוס' ד"ה או אהא
נאה וצממא מפרש. י"ל
אפס"ק: תוס' ד"ה
האומר הריני כוה כו' א'
מהני ע"פ י"ל נדרים דף ע'
ע"פ ד"ה סוטה:

הנהגות מחר"ב
רשב"ר

כל כנויי נזירות בניורות. כל דבר שאינו עיקר שמו כן נקרא כנוי (2) לחול עליו נזירות לכל דבר כאלו אמר בשם העיקר דהיינו אהא נזיר, ומתני למיחיו נזיר כי אמר הכנויין אהא נזיר או פזיש או פזיש כמו בשם העיקר והם נקראין כנויין: **האומר** אהא הרי זה נזיר. וצממא (1) מפרש דלמרי הוכחה כמו (2) שזיר עובר לפניו, וזה נקרא ידות נזירות שלל גמר דצורו ומתני לחול עליו כל דיני נזירות כאלו גמר דצורו, כאלס האוחז צבית יד של כלי ומגזיה בכך כאלו אוחז בכלי: **אין** אהא נאה. גס זה נקרא ידות נזירות. וצממא (1) מפרש אמאי לא עריבניה למיתמיהו לצבא אחת וליתנה הכי האומר אהא או אהא נאה הרי זה נזיר.

(6) פירוש זה הוצג בשם הגדולים מ"ה ד"ה רבינו אב"ר ח"ל שם ופירש על התלמוד פ"ח מ"ו נדרים הנדפס ופני דלמי פירושו לומר כמתנת די בע"ל.
(1) ואלל הלשון "כמו" רגיל בתוס'
(2) צ"ל דכי (בא"ר): [1] צ"ל דכי (בא"ר): [2] צ"ל דכי (בא"ר): [3] צ"ל דכי (בא"ר): [4] צ"ל דכי (בא"ר): [5] צ"ל דכי (בא"ר): [6] צ"ל דכי (בא"ר): [7] צ"ל דכי (בא"ר): [8] צ"ל דכי (בא"ר): [9] צ"ל דכי (בא"ר): [10] צ"ל דכי (בא"ר): [11] צ"ל דכי (בא"ר): [12] צ"ל דכי (בא"ר): [13] צ"ל דכי (בא"ר): [14] צ"ל דכי (בא"ר): [15] צ"ל דכי (בא"ר): [16] צ"ל דכי (בא"ר): [17] צ"ל דכי (בא"ר): [18] צ"ל דכי (בא"ר): [19] צ"ל דכי (בא"ר): [20] צ"ל דכי (בא"ר): [21] צ"ל דכי (בא"ר): [22] צ"ל דכי (בא"ר): [23] צ"ל דכי (בא"ר): [24] צ"ל דכי (בא"ר): [25] צ"ל דכי (בא"ר): [26] צ"ל דכי (בא"ר): [27] צ"ל דכי (בא"ר): [28] צ"ל דכי (בא"ר): [29] צ"ל דכי (בא"ר): [30] צ"ל דכי (בא"ר): [31] צ"ל דכי (בא"ר): [32] צ"ל דכי (בא"ר): [33] צ"ל דכי (בא"ר): [34] צ"ל דכי (בא"ר): [35] צ"ל דכי (בא"ר): [36] צ"ל דכי (בא"ר): [37] צ"ל דכי (בא"ר): [38] צ"ל דכי (בא"ר): [39] צ"ל דכי (בא"ר): [40] צ"ל דכי (בא"ר): [41] צ"ל דכי (בא"ר): [42] צ"ל דכי (בא"ר): [43] צ"ל דכי (בא"ר): [44] צ"ל דכי (בא"ר): [45] צ"ל דכי (בא"ר): [46] צ"ל דכי (בא"ר): [47] צ"ל דכי (בא"ר): [48] צ"ל דכי (בא"ר): [49] צ"ל דכי (בא"ר): [50] צ"ל דכי (בא"ר): [51] צ"ל דכי (בא"ר): [52] צ"ל דכי (בא"ר): [53] צ"ל דכי (בא"ר): [54] צ"ל דכי (בא"ר): [55] צ"ל דכי (בא"ר): [56] צ"ל דכי (בא"ר): [57] צ"ל דכי (בא"ר): [58] צ"ל דכי (בא"ר): [59] צ"ל דכי (בא"ר): [60] צ"ל דכי (בא"ר): [61] צ"ל דכי (בא"ר): [62] צ"ל דכי (בא"ר): [63] צ"ל דכי (בא"ר): [64] צ"ל דכי (בא"ר): [65] צ"ל דכי (בא"ר): [66] צ"ל דכי (בא"ר): [67] צ"ל דכי (בא"ר): [68] צ"ל דכי (בא"ר): [69] צ"ל דכי (בא"ר): [70] צ"ל דכי (בא"ר): [71] צ"ל דכי (בא"ר): [72] צ"ל דכי (בא"ר): [73] צ"ל דכי (בא"ר): [74] צ"ל דכי (בא"ר): [75] צ"ל דכי (בא"ר): [76] צ"ל דכי (בא"ר): [77] צ"ל דכי (בא"ר): [78] צ"ל דכי (בא"ר): [79] צ"ל דכי (בא"ר): [80] צ"ל דכי (בא"ר): [81] צ"ל דכי (בא"ר): [82] צ"ל דכי (בא"ר): [83] צ"ל דכי (בא"ר): [84] צ"ל דכי (בא"ר): [85] צ"ל דכי (בא"ר): [86] צ"ל דכי (בא"ר): [87] צ"ל דכי (בא"ר): [88] צ"ל דכי (בא"ר): [89] צ"ל דכי (בא"ר): [90] צ"ל דכי (בא"ר): [91] צ"ל דכי (בא"ר): [92] צ"ל דכי (בא"ר): [93] צ"ל דכי (בא"ר): [94] צ"ל דכי (בא"ר): [95] צ"ל דכי (בא"ר): [96] צ"ל דכי (בא"ר): [97] צ"ל דכי (בא"ר): [98] צ"ל דכי (בא"ר): [99] צ"ל דכי (בא"ר): [100] צ"ל דכי (בא"ר): [101] צ"ל דכי (בא"ר): [102] צ"ל דכי (בא"ר): [103] צ"ל דכי (בא"ר): [104] צ"ל דכי (בא"ר): [105] צ"ל דכי (בא"ר): [106] צ"ל דכי (בא"ר): [107] צ"ל דכי (בא"ר): [108] צ"ל דכי (בא"ר): [109] צ"ל דכי (בא"ר): [110] צ"ל דכי (בא"ר): [111] צ"ל דכי (בא"ר): [112] צ"ל דכי (בא"ר): [113] צ"ל דכי (בא"ר): [114] צ"ל דכי (בא"ר): [115] צ"ל דכי (בא"ר): [116] צ"ל דכי (בא"ר): [117] צ"ל דכי (בא"ר): [118] צ"ל דכי (בא"ר): [119] צ"ל דכי (בא"ר): [120] צ"ל דכי (בא"ר): [121] צ"ל דכי (בא"ר): [122] צ"ל דכי (בא"ר): [123] צ"ל דכי (בא"ר): [124] צ"ל דכי (בא"ר): [125] צ"ל דכי (בא"ר): [126] צ"ל דכי (בא"ר): [127] צ"ל דכי (בא"ר): [128] צ"ל דכי (בא"ר): [129] צ"ל דכי (בא"ר): [130] צ"ל דכי (בא"ר): [131] צ"ל דכי (בא"ר): [132] צ"ל דכי (בא"ר): [133] צ"ל דכי (בא"ר): [134] צ"ל דכי (בא"ר): [135] צ"ל דכי (בא"ר): [136] צ"ל דכי (בא"ר): [137] צ"ל דכי (בא"ר): [138] צ"ל דכי (בא"ר): [139] צ"ל דכי (בא"ר): [140] צ"ל דכי (בא"ר): [141] צ"ל דכי (בא"ר): [142] צ"ל דכי (בא"ר): [143] צ"ל דכי (בא"ר): [144] צ"ל דכי (בא"ר): [145] צ"ל דכי (בא"ר): [146] צ"ל דכי (בא"ר): [147] צ"ל דכי (בא"ר): [148] צ"ל דכי (בא"ר): [149] צ"ל דכי (בא"ר): [150] צ"ל דכי (בא"ר): [151] צ"ל דכי (בא"ר): [152] צ"ל דכי (בא"ר): [153] צ"ל דכי (בא"ר): [154] צ"ל דכי (בא"ר): [155] צ"ל דכי (בא"ר): [156] צ"ל דכי (בא"ר): [157] צ"ל דכי (בא"ר): [158] צ"ל דכי (בא"ר): [159] צ"ל דכי (בא"ר): [160] צ"ל דכי (בא"ר): [161] צ"ל דכי (בא"ר): [162] צ"ל דכי (בא"ר): [163] צ"ל דכי (בא"ר): [164] צ"ל דכי (בא"ר): [165] צ"ל דכי (בא"ר): [166] צ"ל דכי (בא"ר): [167] צ"ל דכי (בא"ר): [168] צ"ל דכי (בא"ר): [169] צ"ל דכי (בא"ר): [170] צ"ל דכי (בא"ר): [171] צ"ל דכי (בא"ר): [172] צ"ל דכי (בא"ר): [173] צ"ל דכי (בא"ר): [174] צ"ל דכי (בא"ר): [175] צ"ל דכי (בא"ר): [176] צ"ל דכי (בא"ר): [177] צ"ל דכי (בא"ר): [178] צ"ל דכי (בא"ר): [179] צ"ל דכי (בא"ר): [180] צ"ל דכי (בא"ר): [181] צ"ל דכי (בא"ר): [182] צ"ל דכי (בא"ר): [183] צ"ל דכי (בא"ר): [184] צ"ל דכי (בא"ר): [185] צ"ל דכי (בא"ר): [186] צ"ל דכי (בא"ר): [187] צ"ל דכי (בא"ר): [188] צ"ל דכי (בא"ר): [189] צ"ל דכי (בא"ר): [190] צ"ל דכי (בא"ר): [191] צ"ל דכי (בא"ר): [192] צ"ל דכי (בא"ר): [193] צ"ל דכי (בא"ר): [194] צ"ל דכי (בא"ר): [195] צ"ל דכי (בא"ר): [196] צ"ל דכי (בא"ר): [197] צ"ל דכי (בא"ר): [198] צ"ל דכי (בא"ר): [199] צ"ל דכי (בא"ר): [200] צ"ל דכי (בא"ר): [201] צ"ל דכי (בא"ר): [202] צ"ל דכי (בא"ר): [203] צ"ל דכי (בא"ר): [204] צ

כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

נְעִי לְשִׁיחַ פָּרַע' - לגדל שעריט, הָרִי זֶה נְזִיר.

ובכושטה^כ, וְזִיר עֲצָמוּ מִן הַיָּיִן - יקבל על עצמו נזירות, וזו השמירה הראויה כדי להינצל מקלות הראש הגורמת לעבירה^כ.

הגמרא מבארת את סדר המשנה:

שואלת הגמרא, פְּתַח הַתְּנָא בְּכִינוּיָין, ושנה בתחילת דבריו 'כל כנויי נזירות כנזירות' ולא ביארם, אלא הפסיק דבריו וּמְפָרֵשׁ יְדוּת, כגון האומר 'אהא', שלא הוזכרו כלל בתחילת המשנה^כ. מיישבת הגמרא, אָמַר רַבָּא, וְאִיתִימָא - ויש שאמרו תירוץ זה בשם חכם ששמו בְּדִיבִי, חֲפֹרֵי מִיחְפָּרָא - המשנה נשנית בחיסור לשון^כ, וְהָכִי קִתְּנֵי - וכך צריך לשנותה, כִּלְ פִינְוֵי נְזִירוֹת פְּנִירוֹת וְיְדוּת נְזִירוֹת פְּנִירוֹת, ומפרשת המשנה וְאִלּוּ הֵן יְדוּת, הָאֹמְרָא אֵהָא ולא גמר לומר 'אהא נזיר', הָרִי זֶה נְזִיר מדין יד.

הגמרא מבררת מדוע פירש התנא את דין ידות לפני כינויין: שואלת הגמרא, וְלָפְרוּשׁ הַתְּנָא בְּכִינוּיָ בְּרִישָׁא, ורק לאחריהם יפרש ידות, וכפי ששנינו בתחילת המשנה 'כינויי נזירות כנזירות', קודם לדין 'ידות נזירות כנזירות'. מיישבת הגמרא, דרכו של הַתְּנָא שְׂמֵהָהוּא דְפָלִיק הַהוּא מְפָרֵשׁ בְּרִישָׁא - שמפרש תחילה את הדין שסיים לדבר בו, ואחר כך חוזר לפרש את ראשית דבריו. מביאה הגמרא דוגמאות לכלל זה, בְּדִתְנָן בְּמַסְכַּת שַׁבַּת (כ:): שמבררת המשנה, בְּמָה מְדַלְקִין - באיזה שמנים ופתילות מדליקים נרות שבת, וּבְמָה אֵין מְדַלְקִין, שאינם דולקים יפה לא.

הרואה להזיר עצמו מן היין, כיון שעצם מעשה הייחוד הוא עבירה. פני משה (סוף יצמות). ובשיטה מקובצת כתב בשם הר"ן שהרואה סוטה בקלקלה שחייב להזיר עצמו מן היין, מדובר לאחר שהשקו אותה ונתקלקלה שצבתה בטנה ונפלה ירכה, שאז ודאי שנבעלה.

כו. ואין די בכך שתישמר מן היין בלא נדר, אלא ראוי שתקבל על עצמה נזירות. הגמרא הוסיפה להביא את דברי רבי, כי ללא דבריו עדיין לא מיושבת הקושיא מדוע נקבעה מסכת נזיר לסדר נשים, שאף שלמדנו מהפסוק שיין גורם לעבירה, היה מקום לומר שכדי להינצל מעבירה אין חיוב לפרוש מיין על ידי נזירות, אלא די בשמירה מריכוי היין, וא"כ עדיין יקשה מה שייכותה של מסכת נזיר לסדר נשים. לכך ממשיכה הגמרא 'שכל הרואה סוטה יזיר עצמו' וכו', שהשמירה מהיין היא על ידי נדר כנוזיר. תוספות (ד"ה מאי טעמא, ע"פ הנצט"ל).

מסכת סוטה נשנית אחר מסכת נזיר [אף שסדר הדברים הוא שאחרי שרואה סוטה בקלקולה נזיר מהיין], מהטעם המפורש במסכת סוטה (ג) שמסכת כתובות קדמה לנדרים נזיר וסוטה, כיון שנתבארו בה עיקרי דיני אישות השייכים לסדר נשים, וכיון שנשנה בה פרק 'המדיר את אשתו' שמכו לה את מסכת נדרים, ואגב נדרים שנו נזיר לפי שענייני נדר ונזיר סמוכים בפסוק (נמדנר ו ג), 'איש או אשה פי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה', ואחר נזיר סוטה כיון שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. עוד פירשו תוספות (ד"ה מאי טעמא, והוא גילוי תוספות. נצט"ל), שהתנא שנה את מסכת נזיר בסדר נשים, כיון שהפסוק 'כי מצא בה ערות דבר' מובא במסכת גיטין (ג) ונחלקו במשנה שם בביאור עניינו, וכיון שהוזכר בסדר נשים פסוק זה שלומדים ממנו שיש להתרחק מיין הגורם לעבירה, נשנתה גם מסכת נזיר בסדר זה. אלא שכדי ליישב מדוע לא שינו נזיר אחרי מסכת גיטין שהוזכר בה פסוק זה, הביאה הגמרא גם את דברי רבי שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מהיין, שמטעם זה שנה התנא נזיר בסמיכות לסוטה, אלא שהקדים סוטה לנזיר מכיון שענייני נדרים ונזיר סמוכים זה לזה בפסוק.

כו. שיטתו. וכעין זה הקשו גם בנדרים (ג): שגם שם שנינו כל כינויי נדרים ומיד לאחר מכן פירש התנא ידות. והרא"ש (כ"ג ד"ה פתח) כתב שבנדרים הוסיפו להקשות, שהתנא שכח ולא הזכיר כלל את הדין שהנדר חל על ידי ידות, וכיצד מקדים התנא לפרש כיצד חל הנדר מדין ידות, לפני שפירש כלל שיש דין כזה. וכתב רבינו עזריאל שבמסכת נדרים שנסדרה ראשונה האריך התנא ודייק כל צרכו בדברי המשנה, וכאן בניזיר קיצר בקושייתו והזכיר רק ראשי דברים.

כז. רש"י (ענין פה: ד"ה ולורכיה, ענין). והמהרש"ל (צ"מ ג) כתב שרש"י רגיל לפרש שכ"ד' הוא שם חכם, או בחינם [כמו בכ"ד], כלומר שלא נזכר שם אומר.

כט. רשב"ם (צ"ג ג: ד"ה וסוקרי ממסרל).

ל. ואין לומר שצריך לשנות בתחילת המשנה 'ידות נזירות כנזירות', ואחר כך 'כינויי נזירות כנזירות', שהמקשן הביין שאין לומר 'חסורי מיחסרא' בתחילת המשנה, שאין אדם מחסר בתחילת דבריו. ר"ן (מ"ג ג: ד"ה פתח).

לא. ישנם שמנים שחכמים אסרו להדליק בהם, כיון שאין השמן נספג כראוי בתוך הפתילה, וכן יש פתילות שהאש תפוסת בהן מבוהן, ואין השלהבת עולה יפה, וחיטשו חכמים שמא לא ידלק הנר יפה ויבא להטותו בשוגג כדי שידלק טוב יותר, ויתחייב משום מבעיר. רש"י (שם כ"א ד"ה שאין).

האומר 'הָרִי נְעִי צִיפּוּרִים' - שתי תורים או שני בני יונה, שהם קרבנו של נזיר שנטמא^כ, והיה נזיר עובר לפניו^כ, רַבִּי מְאִיר אֹמְרָא, הרי הוא נְזִיר, וְחֲכָמִים אֹמְרִים, אף שבלבו להזיר, אֵינוּ נְזִיר, כיון שאינו לשון נזירות כלל, שאין נזיר טהור מביא ציפורים^כ.

גמרא

הגמרא מבררת מדוע נקבעה מסכת נזיר בסדר נשים:

שואלת הגמרא, מְפָרֵי, תְּנָא בְּפָרֵךְ נְשִׁים קָאֵי - הרי התנא עומד בסדר נשים, שעניינו לבאר ולפרש את דיני האישות, ואם כן מְאִיר מְעַמָּא תְּנֵי נְזִיר - מה הטעם ששנה התנא את מסכת נזיר בסדר זה, ולא שנאה בסדר קדשים משום הלכות הקרבנות שמצינו בנזיר^כ. מתרצת הגמרא, תְּנָא אֶקְרָא קָאֵי - התנא סמך דבריו על הפסוק (דברים כד ו) 'וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו פִּי מִצָּא בָּהּ עֲרֹת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיטָת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ, ומשמעות הפסוק, שהגירושין נגרמו מחמת מעשה זנות שמצא באשה^כ, וְהָכִי קָאֹמַר - וכך אמר התנא, מִי גָרַם לָהּ [-לאשה], לְעֵבֹר עֲבִירָה זו שמחמתה בעלה מגרשה, יֵינן, שעל ידי ריכוי שתייתו באה לקלות ראש, לפיכך נכון הוא שתמנע מלשתות יין, שלא תבוא לידי עבירה. וְקָאֹמַר רַבִּי, למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר שפֶל הַרְוָאָה סוּטָה בְּקִלְקוּלָהּ כִּי - בניוולה

שלא הושלם, וב'הריני מסלסל' שגמר דיבורו, אין זה בכלל ידות, אבל הרמב"ם והרא"ש למדו שידות הם לשון שאינה מפורשת מספיק, וכמבואר ברא"ש (ד"ה האומר) שאין כאן לשון נדר ממש, אלא קצת משמעות של לשון נדר. ולכן אף שהאומר 'הריני מסלסל' השלים דיבורו, בכלל ידות הוא. חידושי הגרי"ז (ג).

טז. פָּרַע הוא גידול שער, ואין נקרא פרע בפחות משלושים יום [כדרשת הגמרא (ה) שיהיה בגימטריה שלושים]. רש"י (נמדנר ו ה). ולשלה פרע הוא מלשון הפסוק (ש"ש ז ג) 'שִׁלְחִיךָ פְּרָדִים רְמוּנִים' [גידולך יהיו כפרדס רימונים שצומח ומתגדל]. גמרא להלן (ג). וראה בתפארת ישראל (יכ"ן אות י) 'ש'לשלה פרע', היינו לגדל שער המבולבל סביב ראשו, שכן הוא הדרך של שער הנזיר שגדל פרע, מחמת שאסור הוא בסריקת שערו (להלן מ).

יז. בגמרא (ג) משמע שלושן שלוח פרע לבד הוא הוכחה על כוונתו גם אם אינו תופס בשערו. אמנם דעת הרמב"ם שאין סברא לחלק בין דין זה לבין האומר הריני מסלסל או מכלכל ובכל שלוש הלשונות האלו צריך שיהיה תופס בשערו. לחם משנה (מזירות פ"א ה"ז). ובספר מלאכת שלמה מסתפק בכוונת הרמב"ם. וראה ילקוט ביאורים.

יח. כדעת רבי יוחנן בגמרא (ג). וכוונתו לומר שאם אטמא אתחייב בקרבנות אלו, וממילא משמע שמקבל על עצמו נזירות. תפארת ישראל (יכ"ן אות יא). ולהלן בגמרא יתבאר שריש לקיש חולק ופירש את מחלוקת רבי מאיר וחכמים באופן אחר. יט. דווקא אם הנזיר שעבר היה טהור מועילה קבלתו, אבל אם העובר היה נזיר טמא יש מקום לומר שאין כוונתו לקבל על עצמו נזירות, אלא לפטור את הנזיר הטמא מן הקרבנות. תוספות רע"א על המשניות ע"פ הגמרא (ג).

כ. מְאִירִי. הרמב"ם (פ' המעניות) כתב שאף שאינו נעשה נזיר בלשון זה, מכל מקום צריך להביא בנדרה שתי תורים או שני בני יונה, אבל בהלכות נזירות (פ"א ה"ז) חזר בו וכתב שלדעת חכמים 'הרי זה כמי שלא הוציא בשפתיו כלום'.

כא. בניזיר יש שני סוגי קרבנות, בסוף ימי נזירותו שלוש בהמות, כבש לעולה. וכבשה לחטאת ואיל לשלמים כמבואר בפרשה (נמדנר ו ז). וכן אם נטמא באמצע נזירותו, אחר שנטהר מביא שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת, וכבש לאשם (ס ו יא-ג). תוספות (ד"ה מאי טעמא). ועוד טעם לשנות מסכת נזיר בסדר קדשים, שמאחר ובמסכת כריתות נתבאר דין שתויי יין לענין איסור עבודה במקדש, ודברים המשכרים שאסורים לכהן נלמדים בניזירה שוה מנזיר, לכך היה על התנא לקבוע את דיני הנזיר בסדר העוסק בעבודת הכהנים. שיטה מקובצת בשם הר"ן.

כב. והתורה נקטה סיבה זו, לפי שרוב הגירושין הם מחמת דבר ערוה שנמצא באשה, רא"ש.

כג. כמבואר בסוטה (ג) שהיא ברייתא שרבי שנאה. ומבאר הברכת ראש שכוונת הגמרא כאן לרבי שסידר את המשניות והוא גם בעל מימרא זו.

כד. הטעם ששנה רבי דבריו על איש הרואה סוטה בקלקולה ולא על אשה, מכיון שגם באנשים שיין הניווול והבושת שיש בסוטה שהבועל נבדק כמו הסוטה, כמבואר בסוטה (פ): ולכן השמיה מהיין אין זה דבר הראוי רק לאשה, אלא אף האיש הרואה דבר ערוה חובה עליו להזיר עצמו מהיין.

כה. שהיו קושרים חבל למעלה מדריה. רש"י (סוטה ג, ד"ה בקלקולה). ועוד שהיו מלבישים אותה בגדים שחורים ומסירים את תכשיטיה כדי לבערה קודם שמשקין אותה. משנה (ס ו). ואף שבשעה זו אין זה אלא ספק אם עברה איסור, מכל מקום צריך

כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

תחילה, דהיינו ששניהם נוחלים זה את זה לה, ויש שנוחלין - יורשים את קרוביהם, ולא מורישים להם לי, ויש שמוחלין לקרוביהם, ולא נוחלין - ואין יורשים אותם לי, ויש שלא נוחלין ולא מוחלין אף שהם קרובים לה, ומפרש התנא את אלו שנוחלין ומוחלין נמצא, שאין דרכו של התנא להתחיל לפרש מהיכן שסיים, אלא מפרש לפי הסדר שהתחיל בו, ואם כן חוזרת השאלה מדוע התנא שינה מסדר המשנה ופירש ידות קודם כינויים.

הגמרא חוזרת בה מהתירוץ הקודם, ומתמצת תירוץ אחר: **אָלָא, דְּעוֹלָם תְּנִי הָכִי וְתְנִי הָכִי** - באמת התנא לפעמים שונה לפי הסדר שהתחיל בו, ולפעמים מקדים לבאר את מה שסיים בו, ובכל מקום יש טעם למה תפס סדר זה, **אָלָא הָתָם** - לענין הדלקת נרות שבת, הטמנה, ויציאת האשה, כיון דְּאִיפּוֹרָא דְּנִפְשִׁיהּ הוּא - שהוא איסור התלוי במעשה האדם וחמור עליו יותר, לכן מפרש איפּוֹרָא דְּנִפְשִׁיהּ בְּרִישָׁא - מקדים התנא לפרש תחילה את האופן האסור לפני שמפרש את האופן המותר, מה שאין כן לגבי בְּהֵמָה במה יוצאה ובמה אין יוצאה, דְּאִיפּוֹרָא - שהאיסור החל על האדם המצווה על שביית בהמתו, אִיִּדִי בְּהֵמָה הוּא דְּאִתִּי - על ידי מעשה הבהמה הוא בא, לפיכך מפרש התנא הַיְתִירָא בְּרִישָׁא - את צד ההיתר תחילה לה.

יתירה לבהמה, הרי הוא כמשא ואסורה לצאת בו. לה. כגון האב שירוש את בנו כשמת הבן בלא בנים, וכשמת האב מוריש את נכסיו לבנו. לו. כגון הבן שירוש את אמו כשמתה, אך אם הוא מת אינו מוריש לאמו. וכן הבעל יורש את אשתו ואינו מוריש לה. לו. כגון האשה שמורשה לבניה אבל אינה יורשתם, וכן האשה שמורשה לבעלה ואינה יורשתו.

לח. דיינו אחים מן האם ולא מן האב, שכל אחד נכסיו חוזרים לקרובי האב. לט. שאיסור שחל על האדם עצמו חמור בעיניו יותר מאיסור החל עליו מחמת מעשה בהמתו. רא"ש (ד"ה אלא). והמפרש (ד"ה אלא, ראה הגהת י"ג), כתב שבהמה אין יציאתה מחייבתו סקילה במזיד וחטאת בשוגג כשאר איסורי שבת, אלא הוא איסור קל שיצאה בהמתו בדבר שאינו ראוי לה. ומשמע שחומרת הדבר או קלותו נמדדת לפי העונש שהטילה התורה על העובר עליו. וראה בספר אהל משה שהקשה על דבריו, שהרי במה טומנין ובמה מדליקין ויציאת האשה, כולם מדרבנן הם ואין בהם איסור תורה כלל, ואדרבה שביית בהמתו חמורה מהם שהוא מדאורייתא. ולכן פירש שבכל אלו כיון שהם איסור מדברי סופרים, התנא שנה תחילה את האיסור המתודש, אבל ביציאת הבהמה במשא שאיסורה כתוב בתורה, מפרש התנא תחילה מה הוא צורך שמירתה.

ובשיטה מקובצת בשם רבינו עזריאל פירש להיפך, שמאחר והאיסור על האדם הוא מחמת הבהמה, ראוי היה לנו לאסור בכל ענין, נמצא שההיתר חידוש הוא ולכך פתח התנא בו תחילה.

ומפרש התנא את אלו שאין מוחלין בְּרִישָׁא - בתחילה, קודם שמפרש את הראויים להדלקה. וכן מצינו במשנה (סס מו): שמבררת, בְּמָה טוֹמְנִין את הקדרה בערב שבת, אחר שסילקה מעל גבי הכירה ורוצה לשמור חומה, ובְּמָה גזרו חכמים שאין טוֹמְנִין, כיון שהם מוסיפים חום לה. ומפרש התנא את אלו שאין טוֹמְנִין בְּרִישָׁא - בתחילה, קודם שמפרש את אלו שטומנים בהם. וכן שנינו (סס מו), בְּמָה אִשָּׁה יוֹצֵאָה ובְּמָה אִינָה יוֹצֵאָה - באיזה תכשיטים מותר לאשה לצאת לרשות הרבים בשבת ובאיזה תכשיטים אסורה לצאת לה, ומפרש התנא את אלו שלא תצא האִשָּׁה בהם, בְּרִישָׁא - בתחילה, קודם שמפרש את אלו שיוצאה בהם. נמצא שדרכו של התנא להקדים ולפרש את הדין שהזכיר באחרונה, קודם שמפרש את תחילת דבריו, ומטעם זה המשנה כאן מפרשת תחילה את דין ידות.

הגמרא מקשה ממשניות אחרות שמפרשות לפי הסדר שהתחילו בו: שואלת הגמרא, וכי דרכו של התנא לפרש תחילה את הדין שהזכיר באחרונה, וְהִתְנַן (סס נא), בְּמָה בְּהֵמָה יוֹצֵאָה בשבת ואין בזה משום משא, ובְּמָה אִינָה יוֹצֵאָה לה, ומפרש התנא, במה בהמה יוצאה, יוצא גְּמֹל וכו' בְּרִישָׁא - בתחילה, ואינו מקדים לפרש את מה ששנה באחרונה. וכן מצינו במסכת בבא בתרא (קט). לענין דין ירושה, יש נוחלין ומוחלין - יש שירשים את קרוביהם שמתו, וכן מורישים להם את ממונם אם הם ימותו

לב. יש דברים שאם טומנים בהם את התבשיל הוא מתחמם מהם ומוסיף להתבשל, כגון גפת זבל מלח וסיד ועוד, ודברים אלו נקראים דבר המוסיף הבל. ויש דברים שאם טומנים בהם את התבשיל הוא נשאר בחמימותו אך אינו מוסיף להתבשל מהם, אלא הם מונעים אותו מלהצטנן, כגון זגים מוכין וכסות ועוד, ודברים אלו נקראים דבר שאינו מוסיף הבל. מעיקר הדין מותר להטמין בדבר המוסיף הבל בערב שבת מבעוד יום וישאר התבשיל טמון בשבת, שהרי משהין על גבי האש בשבת. אבל אסרו חכמים להטמין בדבר המוסיף הבל מבעוד יום, גזירה שמא יטמין את התבשיל ברמץ [אפר חם] שיש בו גחלת, ויבוא לחתות בגחלים משתחשך כדי למהר בישולו, כמבואר בשבת (לד: וגיטסא רש"י). ומשנה זו מפרשת איזה דברים מוסיפים הבל ואסור להטמין בהם מבעוד יום, ואיזה דברים אינם מוסיפים הבל ומותר להטמין בהם מבעוד יום.

לג. מדאורייתא כל תכשיט הוא כאחד ממלבושיה ומותרת לצאת בו בשבת לרשות הרבים, אלא שחכמים גזרו שלא תלבש תכשיטים שיש לחשוש שמא תטלם בידה ותעבירם ארבע אמות ברשות הרבים. ואמר רב (שנת סד): שכל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים, אסור לצאת בו גם לחצר שמא תרגיל בכך ותצא בו גם לרשות הרבים [מלבד כבול ופאה נכרית שהתירו בחצר].

לד. אדם מצווה על שביית בהמתו בשבת, שנאמר (שמות כג יג) לְמַעַן יִגַּח שׁוֹרְךָ וְחֻמְרְךָ, שהזהירה התורה שגם בהמת ישראל תנוח בשבת [והוא הדין לעופות ושאר בעלי חיים], וכל דבר שנצרך לשמירת הבהמה הוא כתכשיט לה וכמו מלבוש לאדם, ומותר לבהמה לצאת בו. אבל דבר שאין הבהמה משתמרת בו או דבר שהוא שמירה